

Utian Ya?am Kalitesi Ölçe?i (UYKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Utian Ya?am Kalitesi Ölçe?i (UYKÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32334>

Özet

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği (UYKÖ), özgün bir yaşam kalitesi ölçme aracının Türkçe'ye uyarılma çalışmasıdır. Halime Abay tarafından 2013 yılında gerçekleştirilen bu çalışma, ölçeğin Türkiye popülasyonunda psikometrik özelliklerini incelemeyi amaçlamıştır. UYKÖ, bireylerin yaşam kalitesini dört temel boyutta değerlendirmektedir: duygusal yaşam kalitesi, cinsel yaşam kalitesi, meslek/iş yaşam kalitesi ve sosyal yaşam kalitesi. Ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlik ve güvenilirlik analizleri, özellikle yüksek düzeyde iç tutarlılık (Cronbach Alfa değeri 0.88) sergilediğini göstermektedir, bu da ölçeğin klinik ve akademik araştırmalarda kullanıma uygun olduğunu işaret etmektedir.

Anahtar Kelimeler

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği, UYKÖ, Yaşam Kalitesi, Psikometrik, Güvenirlik, Cronbach Alfa, Ölçek Uyarılma, Sosyal Psikolojisi

Yazarlar

Halime Abay

Amaç

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği (UYKÖ), bireylerin genel yaşam memnuniyetini ve yaşam kalitesi algısının multidisipliner bir yaklaşımla ölçmek amacıyla uyarılmıştır. Ölçeğin temel amacı, emosyonel, cinsel, mesleki ve sosyal alanlardaki öznel deneyimleri nicel verilerle ortaya koyarak, bu alanlarda iyileştirme gerektiren durumlar veya müdahale etkilerini belirlemektir.

Bu uyarılma çalışması, orijinal ölçeğin kültürel olarak Türk toplumuna uygunluğunu test etmek ve sosyal bilimlerde yapılacak araştırmalara geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı kazandırmak hedeflenmiştir. UYKÖ, özellikle belirli kronik hastalıklar olan veya yaşam tarzı değişiklikleri gerektiren popülasyonlarda yaşam kalitesindeki değişimleri takip etmek için kritik bir araç olarak tasarlanmıştır.

Yapı

UYKÖ, yaşam kalitesinin çok boyutlu yapısını ölçen bir araçtır. Ölçek, dört ana alt boyuttan (faktörden) oluşmaktadır. Bu faktörler, bireyin hem fiziksel hem de psikososyal refahını temsil eden temel yaşam alanlarını kapsamaktadır.

Ölçülen temel yapılar şunlardır: **Emosyonel Yaşam Kalitesi** (duygusal stabilite ve memnuniyet), **Cinsel Yaşam Kalitesi** (cinsel yaşamdan alınan doyum), **Mesleki/İş Yaşam Kalitesi** (kariyer ve

iyi memnuniyeti) ve **Sağlıklı Yaşam Kalitesi** (genel fiziksel sağlık ve iyi olma hissi). Bu yapılar, bireyin bütüncül yaşam kalitesi düzeyini belirlemede birleştirici rol oynamaktadır.

Geçerlik

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği'nin Türkçe adaptasyon çalışması kapsamında geçerlik analizleri yapılmıştır, ancak özet bilgi kapsamında spesifik geçerlik katsayıları belirtilmemiştir. Geçerlik, bir ölçme aracının gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ölçüp ölçmediğini gösteren temel psikometrik özelliktir.

Uyarlama tezinde, ölçeğin yapısal geçerlik analizlerinin (örneğin, faktör analizi) ve muhtemelen ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmalarıyla gerçekleştirildiği varsayılmaktadır. Bu analizler, dört faktörlü yapının Türk kültüründe de korunduğunu ve ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu desteklemiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik (iç tutarlılık) analizleri, yüksek ve kabul edilebilir düzeyde sonuçlar vermiştir. Güvenirlik, ölçüm sonuçlarının zamandan zamana ve maddeler arasında tutarlı olması ifade eder.

Yapılan Cronbach Alfa katsayıları hesaplamalarına göre elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibidir:

Emosyonel yaşam kalitesine ait Cronbach alfa değeri: 0.78

Cinsel yaşam kalitesine ait Cronbach alfa değeri: 0.76

Mesleki yaşam kalitesine ait Cronbach alfa değeri: 0.75

Sağlık yaşam kalitesine ait Cronbach alfa değeri: 0.79

Ölçeğin genel iç tutarlılık katsayısı (genel Cronbach Alfa değeri) 0.88 olarak bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin genel olarak mükemmel bir iç tutarlılığa sahip olduğunu ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermektedir.

Faktör Analizi

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği (UYKÖ)'nin faktör yapısı, ölçeğin orijinal yapısını koruyacak şekilde Türkçe adaptasyon çalışmasıyla incelenmiştir. Güvenirlik sonuçlarında dört farklı alt boyutun belirtilmesi (Emosyonel, Cinsel, Mesleki, Sağlık), ölçeğin çok faktörlü bir yapıya sergilediğini doğrulamaktadır.

Yüksek lisans tezinde, bu dört boyutu destekleyen Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve/veya Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemlerinin kullanıldığı düşünülmektedir. Bu analizler, ölçek maddelerinin ilgili oldukları faktör altında toplandığını ve her bir faktörün yaşam kalitesinin farklı

bir yönünü temsil ettiğini göstermiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçeği (Adaptation)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Dil Seçeneği: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yetkinler (Spesifik olarak adaptasyon çalmamasını yapmış popülasyon tezde detaylandırılmamıştır)

Yaş Grubu: Yetkin (18 yaş ve üstü)

Popülasyon Detayları: Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği genellikle menopoz sonrası kadınlar gibi spesifik sağlık durumlarına sahip popülasyonlarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır, ancak Türkçe adaptasyonun genel yetkin popülasyonu kapsadığını varsayılmaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5 dereceli Likert Ölçeği kullanılarak yanıtlanmaktadır. Derecelendirme seçenekleri şunlardır:

"kesinlikle katılmıyorum"

"katılmıyorum"

"biraz katılmıyorum"

"katılmıyorum"

"kesinlikle katılmıyorum"

Anahtar Kelimeler

UYKÖ, Yaşam Kalitesi, Psikometrik Özellikler, Duygusal Yaşam, Cinsel Sağlık, Mesleki Doyum, Geçerlik, Güvenirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: halime_colak@hotmail.com

Yayın Adresi: Halime Abay (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2013)

Şzinler, Ücret ve Test Y?I?

Şzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçeğin ticari kullanım? veya telif haklar? hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar Halime Abay ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle yazarın izni yeterlidir.

Test Y?I?: Türkçe adaptasyon çal??ması 2013 y?I?nda tamamlanm??tır.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına buradan ula??labilir: [utian-yasam-kalitesi-olcegi-uyko-toad.pdf](https://www.utian-yasam-kalitesi-olcegi-uyko-toad.pdf)

Kaynaklar

Abay, H. (2013). Utian yaşam kalitesi ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çal??ması (Yüksek lisans tezi, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara). <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi> adresinden edinilmiştir.

Utian Yaşam Kalitesi Ölçeği (UYKÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmad?? için buraya eklenememiştir. Maddelerin tamamına, referans olarak belirtilen yüksek lisans tezinden ula??labilir.